

- Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

MASSAMEDIA

tekst 1

Verdiweek bij de Avro

Honderd jaar geleden, op 27 januari 1901, stierf de Italiaanse componist Verdi. Daarom houdt de AVRO van 20 t/m 28 januari de Week van Verdi. In die week herhaalt de omroep onder andere de tv-registratie van de opera 'La Traviata'. Ook het NPS-programma Opera Live zendt op 27 januari en 10 februari twee opera's van Verdi uit.

bron: <http://omroep.nl>

- 2p ○ 1 → Noem twee redenen waarom bovengenoemde uitzendingen over de componist Verdi door publieke omroeporganisaties (AVRO en NPS) zijn uitgezonden en niet door commerciële zenders.
- 1p ● 2 Publieke omroepen hebben een bepaalde doelgroep. De VPRO heeft een andere doelgroep dan de AVRO.
Welke doelgroep heeft de VPRO?
A een hoogopgeleid, progressief denkend publiek
B een zo breed mogelijk publiek
C jongeren tot 25 jaar
D mensen met een levensbeschouwelijke achtergrond
- 2p ○ 3 Evenals de dagbladen moeten ook de televisie en de radio tegenwoordig flink wat adverteerders missen. Op radio en televisie wordt een onderscheid gemaakt tussen commerciële en publieke omroepen.
→ Welke soort omroep (commerciële of publieke omroep) zal het minst last hebben als het aantal adverteerders daalt? Leg ook uit waarom.
- 1p ○ 4 Niet al het nieuws krijgt even veel aandacht. Zo is er veel meer aandacht in de Nederlandse pers voor de verkiezingen van de nieuwe Tweede Kamer dan voor de parlementsverkiezingen in het Afrikaanse land Botswana.
→ Noem een selectie criterium dat hierbij een rol speelt.

tekst 2

Echt waar !?!!

Spannende fotoreportage in Privé. Om te bewijzen dat Caroline Tensen en haar Frank gaan scheiden, zien we ze allebei heel moeilijk kijken, gsm aan het oor? En?? Oh ja, er zou een geheime minnaar in het spel zijn, openbaart een vanzelfsprekend anonieme bron.

bron: *BN/De Stem van 11 mei 2001*

- 2p ○ 5 Tekst 2 gaat over het blad Privé. Dit blad wordt gezien als een roddelblad. Roddelbladen staan niet echt bekend om hun zorgvuldige nieuwsverstrekking.
→ Aan welke twee kenmerken van objectiviteit in de nieuwsverstrekking voldoet het roddelblad Privé vaak **niet** in haar reportages?

tekst 3

Het zou niet meer mogelijk moeten zijn dat de Britse premier Blair de bevoegdheid heeft, op een moment dat het hem uitkomt, drie journalisten van de BBC te ontslaan.
De situatie in Italië, waar premier Berlusconi ongeveer alle nationale publieke en commerciële televisienetten kan beheren, stemt tot grote zorg.
Het onderwerp ligt politiek erg gevoelig in Europa. Leden van het Europese Parlement vinden dat in de Europese grondwet het beginsel van scheiding tussen media en politiek moet zijn vastgelegd. Maar in die landen waar de overheid de nationale televisiekanalen in handen heeft, ligt het niet voor de hand dat regeringen akkoord gaan met Europese regelgeving, die een dergelijke scheiding zou garanderen.

naar: *Nederlands Dagblad van 21 november 2002*

Zie tekst 3.

- 1p ● 6 Zou de Nederlandse regering akkoord gaan met een Europese regeling die de scheiding tussen media en politiek garandeert?
- A Ja, want het overheidsbeleid is gericht op het garanderen van het grondwettelijke recht van vrijheid van meningsuiting.
  - B Ja, want de Nederlandse overheid heeft geen bemoeienis met het omroepstelsel en de gedrukte media.
  - C Nee, want Nederland heeft publieke omroepen die door de staat worden geregeld.
  - D Nee, want via de Mediawet wil de overheid invloed blijven uitoefenen op de media.

tekst 4

Bob jij of bob ik?

Je zult maar echt Bob heten. Dan denkt straks het hele café dat jij iedereen wel even thuis brengt. Vanaf nu is Bob namelijk de officiële naam van degene die nuchter blijft, zodat hij de rest veilig naar huis kan rijden.

Nu weten we het goed gemaakt met je, Bob. Wij van het ministerie van Verkeer en Waterstaat gaan er alles aan doen om duidelijk te maken dat iedereen een keer de Bob kan zijn. Dus ook als je Marc, Danny, Martin, Saskia of Tineke heet. Daarom verschijnen er t.v. spotjes. En grote attentieborden langs de weg. En een site (www.bobjijofbobik.nl). En nog veel meer. Zodat iedereen je begrijpt als je voor het drinken vraagt: Bob jij of Bob ik? Zo, weer een beetje gerustgesteld, Bob?

bron: Metro, 14 december 2001

- 1p ● **7** Tekst 4 is een advertentie van de overheid.
De media spelen een rol op verschillende terreinen.
Welk terrein is van toepassing op de inhoud van tekst 4 en waarom?
- A** Cultuuroverdracht, omdat de overheids campagne 'Bob jij of bob ik' de waarden en normen van mensen wil veranderen.
  - B** Democratische besluitvorming, omdat de overheid door middel van voorlichting het publiek wil informeren.
  - C** Vrijtijdsbesteding, omdat de t.v. spotjes en de attentieborden langs de weg vooral de functie hebben van verstrooiing.
- 1p ○ **8** Technologische ontwikkelingen hebben gevolgen voor de massamedia.
→ Welk gevolg herken je in tekst 4?

tekst 5

Bestuur PCM wil eigendomsverhoudingen wijzigen

De leiding van PCM - het bedrijf dat onder meer Trouw, NRC Handelsblad, de Volkskrant en het Algemeen Dagblad uitgeeft - wil een einde maken aan de macht van de stichting Het Parool binnen het concern. Elke krant binnen het bedrijf is een zelfstandige organisatie. De stichting Het Parool heeft een belang van 57,4 procent van de aandelen en heeft daardoor de meeste macht. (...) De journalistenvakbond NVJ maakt zich zorgen over de verandering van het krantenbedrijf PCM. De voorzitter van de journalistenvakbond zegt: 'Als de zelfstandigheid van elke krantenorganisatie verdwijnt, ligt de weg open voor aantasting van de identiteit van de kranten of zelfs voor het opheffen van kranten.'

naar: *Trouw van 6 november 2001*

- 1p ● 9 Waar is de voorzitter van de journalistenvakbond volgens tekst 5 bang voor?
Hij is bang dat
- A de persvrijheid wordt aangetast.
  - B de pluriformiteit van dagbladen in het gedrang komt.
  - C er werkloosheid onder journalisten ontstaat.

tekst 6

The Siege

Ik wil reageren op een uitspraak in de *Mikro Gids* van 13 t/m 19 april bij de film *The Siege*. Boven de titel staat de uitspraak: 'Moslims vallen New York aan'. Ik vind dat deze uitspraak onnodig haat uitlokt naar een verkeerde doelgroep. Mensen die dit lezen en niet veel van moslims afweten, denken dat moslimmensen slecht zijn en op geweld uit zijn, terwijl het in de film gaat om 'extremistische, fundamentalistische moslims / terroristen', die zichzelf eigenlijk, naar mijn mening en die van anderen, geen moslims mogen noemen.

Ingezonden brief uit Mikro Gids, nr. 18, 4 t/m 10 mei 2002

- 2p ○ 10 De brieffschrijver heeft kritiek op de uitspraak 'Moslims vallen New York aan' boven de titel van de film *The Siege*.
- Wat is stereotypering?
  - Leg uit waarom deze uitspraak over moslims een voorbeeld is van stereotypering.

tekst 7

'Prikkel kuddegedrag in anti-geweldscampagnes'

Recente campagnes tegen zinloos geweld en ander onaangepast maatschappelijk gedrag zijn vaak grappig en leuk, maar bereiken hun doel niet - als ze al niet averechts werken. Dat zegt de Wageningse econome Marijke Kuiper. Kuiper bestudeert de wijze waarop menselijk gedrag is te sturen. De Bobcampagne, waarin een nuchtere chauffeur zijn dronken vrienden naar huis rijdt, is volgens M. Kuiper een voorbeeld van het niet bereiken van het doel van campagnes. De boodschap van de Bobcampagne lijkt te zijn dat je stomdronken moet zijn wanneer een ander de Bob is.

Marijke Kuiper zegt: "Een campagne die succes heeft, doet een beroep op de neiging van mensen om zich aan te passen aan de groep waar ze deel van uitmaken." In succesvolle campagnes wordt volgens haar een beroep gedaan op de menselijke neiging om zich aan te passen. Dit zogenoemde kuddegedrag werkt als volgt: er wordt extra veel informatie in de reclamespotjes gestopt. Een beperkt aantal mensen is gevoelig voor deze informatie en past hun gedrag aan. Vervolgens doen andere leden van de groep dit gedrag van het beperkt aantal individuen na.

naar: de Volkskrant van 23 oktober 2002

- 1p ● 11 De opvattingen van Marijke Kuiper sluiten aan bij een theorie over het beïnvloeden van gedrag door de media. Welke beïnvloedingstheorie vertoont grote overeenkomsten met de opvattingen van Marijke Kuiper?
- A de agendatheorie
  - B de injectienaaldtheorie
  - C de multi-step-flow theorie of twee-trapsmodel
  - D de theorie van selectieve perceptie

Naar aanleiding van ingezonden brieven in de krant schreef Aart te Veldhuis, redacteur van het dagblad Tubantia, het volgende artikel:

tekst 8

Aart te Velthuis, redacteur

Twee dagen achtereenvolgende opende de krant deze week met artikelen over de kandidaat-premier van de PvdA. Luidde de hoofdkop maandag 'Bos geeft geen naam premier prijs', een dag later - nadat de PvdA-partijleider bij deze krant op bezoek was geweest - vond de redactie het meest prominente nieuws 'Bos licht een tipje van de sluier op'.

Meerdere lezers hadden zich nogal gestoord aan deze extra aandacht voor Wouter Bos. Ze zagen daarin naar hun zeggen een bevestiging van wat ze in feite al geruime tijd vermoedden: de grote voorkeur van Tubantia voor het linkse gedachtegoed in Nederland. Toch heeft deze krant ook ruimschoots aandacht besteed aan het bezoek van CDA-lijsttrekker Balkenende aan Enschede.

Concrete voorbeelden van een uitgesproken politieke voorkeur heb ik de laatste tijd niet terug kunnen vinden. Eerlijk gezegd, denk ik dat de redactie - zeker na de fusie in 1995 - ook een redelijke afspiegeling is van de (Twentse) samenleving.

bron: *Tubantia van 20 januari 2003*

- 1p ● 12 Hoe ziet de redacteur Aart te Velthuis het dagblad Tubantia?
- A Als een landelijke krant die veel aandacht besteedt aan landelijke politici.
  - B Als een landelijke krant die veel concurrentie heeft met regionale kranten.
  - C Als een regionale krant die een breed publiek wil bereiken.
  - D Als een regionale krant met één bepaalde politieke kleur.

tekst 9

Lenferink brengt nieuws met een knipoog

In de vroege avond is het tijd voor nieuws met een knipoog, de kleine actualiteit en de zin en onzin van het leven. Jan Lenferink brengt de actualiteit van vandaag, gisteren en morgen op zijn geheel eigen wijze. Samen met zijn gasten brengt Jan details uit het nieuws en het leven. De talkshow 'Louter Lenferink' is bedoeld voor iedereen die van vrolijke televisie houdt.

bron: *Metro van 9 september 2002*

- 2p ○ 13 → Welke twee functies van massamedia vervult het programma 'Louter Lenferink'?

tekst 10

Onderwijsvrijheid onder vuur

Het grondwettelijk artikel 23, waarin de vrijheid van onderwijs is vastgelegd, ligt onder vuur. Zo zou de onderwijsinspectie het karakter van het godsdienstonderwijs op islamitische scholen onvoldoende in kaart hebben gebracht. Dat was voor de fractievoorzitter van het CDA, Verhagen, aanleiding om te stellen dat het een taak is van de overheid om te controleren of scholen tot haat oproepen en zo ja, om die scholen vervolgens te sluiten.

bron: ... van 12 november 2002

- 3p   14   → In welk soort kranten komen berichten zoals weergegeven in tekst 10 vaker voor, in kwaliteitskranten of populaire kranten?
Geef twee redenen voor je keus.
Doe het zo:
Berichten als tekst 10 komen vooral voor in ..., omdat
1 ...
2 ...

POLITIEK EN BELEID

tekst 11

China blokkeert tien procent van alle websites

AMSTERDAM - De Chinese overheid blokkeert tien procent van alle websites voor haar gebruikers. Dat meldt de BBC woensdag op basis van een onderzoek aan de Harvard University. Vooral sites met expliciet seksuele inhoud (veelal pornografie) en voor China gevoelige onderwerpen worden geweerd. Zo blokkeert China politiek getinte sites over Tibet en Taiwan.

naar: site Nu.nl van 4 december 2002

- 1p   15   → Welk grondrecht respecteert China **niet** volgens tekst 11?

tekst 12

Burger wenst harde hand overheid

Acht op de tien Nederlanders vinden dat burgers fatsoenlijker en beleefder moeten worden, zo blijkt uit onderzoek dat Trouw liet uitvoeren door bureau PanelWizard.com. Toch meent slechts zes procent dat het herstel van normen en waarden een zaak is van de burger zelf.

Een meerderheid van de Nederlanders is er van overtuigd dat een strenge overheidshand de normen en waarden van de burger zal verbeteren, zo blijkt uit de representatieve steekproef onder 560 Nederlanders.

bron: Trouw van 24 september 2002

- 1p ● 16 Wat voor soort probleem is **herstel** van waarden en normen voor de meeste Nederlanders volgens tekst 12?
- A een cultureel probleem
  - B een fatsoensprobleem
  - C een individueel probleem
  - D een politiek probleem

tekst 13

'Partij moet anders worden'

De partij heeft de afgelopen jaren een verkeerde koers gevaren en dat heeft stemmen gekost. Dat zeggen E. van de Haar en J. Livestro.

Van de Haar, lid van de werkgroep partijvernieuwing, licht toe: „De overheid is steeds meer gaan doen. Wij moeten terug naar de nachtwakersstaat. Daarin beperkt de overheid zich tot de kerntaken: veiligheid, onderwijs, sociale zekerheid en infrastructuur. Je kunt niet alles regelen. De samenleving moet meer op individuele leest worden geschoeid.”

naar: Nederlands Dagblad van 3 september 2002

- 1p ● 17 Van welke partij is Van de Haar lid?
- A CDA
  - B GroenLinks
  - C PvdA
  - D VVD

tekst 14

Programma

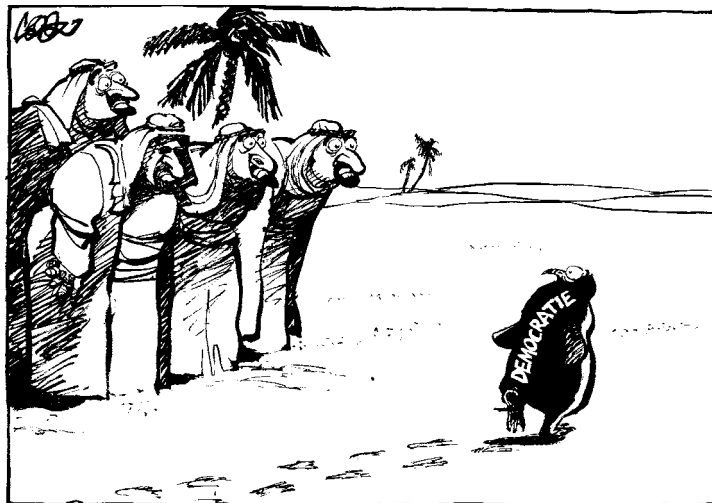
Als laatste van de grote partijen heeft deze partij deze week zijn nieuwe verkiezingsprogramma gepresenteerd. Het stuk ademt een sfeer die aansluit bij een warm kloppend hart voor het gezin als hoeksteen van de samenleving. Ook andere elementen in het programma weerspiegelen de positie van de partij, zoals een grotere verantwoordelijkheid voor burgers en hun maatschappelijke verbanden.

bron: *Algemeen Dagblad van 1 november 2001*

1p ● 18 Welke partij wordt bedoeld in tekst 14?

- A CDA
- B D66
- C PvdA
- D VVD

cartoon 1

bron: *de Volkskrant van 25 februari 2003*

2p ○ 19 Op de pinguïn staat het woord democratie.
→ Noem twee kenmerken van een parlementaire democratie.

1p ● 20 Wat betekent deze cartoon?

- A Arabische landen hebben kritiek op het westerse model van democratie.
- B Een pinguïn is net zo zeldzaam in de woestijn als democratie in het Midden-Oosten.
- C Landen in het Midden-Oosten willen ook de democratie invoeren.

tekst 15

Korthals blijft overeind in debat bolletjesslikkers

Minister Korthals (Justitie) heeft van vrijwel de hele Tweede Kamer, met uitzondering van zijn eigen partij de VVD, een forse uitbrander gekregen voor zijn trage optreden bij het wegzenden van bolletjesslikkers.

De coalitiefracties PvdA en D66 verwierpen echter de motie van afkeuring die de hele oppositie onder leiding van CDA-voorman Balkenende indiende, zodat de minister niet hoefde op te stappen. Nu kan hij zijn ingrijpende maatregelen uitvoeren om de drugsmokkel op de luchthaven Schiphol hard aan te pakken.

naar: *De Telegraaf van 24 januari 2002*

- 1p ● 21 Welke taak oefent de Tweede Kamer hier uit?
- A afkeuren van wetten
  - B bestrijden van criminaliteit
  - C controleren van de regering
  - D uitvoeren van beleid
- 2p ○ 22 De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2002 is met 57,7% de laagste sinds het afschaffen van de opkomstplicht in 1970. Dit kan erop wijzen dat veel mensen geen belangstelling hebben voor de politiek in hun gemeente.
- Noem twee voorstellen die er toe moeten leiden dat meer burgers belangstelling krijgen voor de gemeentepolitiek.

tekst 16

Ambtenaar: Ruimte voor nieuw beleid uiterst klein

Het beleid van het nieuwe kabinet moet gericht zijn op lagere lasten voor het bedrijfsleven. Dat is de strekking van het traditionele nieuwjaarsartikel van de hoogste ambtenaar van het ministerie van Economische Zaken.

naar: *Reformatorisch Dagblad van 3 januari 2002*

- 1p ● 23 Op grond van welke taak oefent de ambtenaar uit tekst 16 invloed uit?
- A Hij geeft steun aan de fracties van het parlement.
  - B Hij is adviseur van het bedrijfsleven.
  - C Hij neemt besluiten over het overheidsbeleid.
  - D Hij speelt een grote rol bij de voorbereiding van het kabinetsbeleid.
- 1p ● 24 In tekst 16 wordt gesproken over het nieuwe kabinet. Wie hebben zitting in het kabinet?
- A de koningin en haar medewerkers
  - B de minister-president en zijn staatssecretaris
  - C de ministers en hun ambtenaren
  - D de ministers en staatssecretarissen

tekst 17

Iedereen naar christelijke school

Iedereen verplicht naar het christelijk onderwijs. Dat wil ... realiseren in de komende kabinetsperiode. De lijsttrekker van ... vreest dat PvdA, VVD en D66 het confessioneel onderwijs willen aantasten. "De Tien Geboden moeten uitgangspunt zijn van de Nederlandse waarden en normen", zei hij bij het begin van de verkiezingscampagne.

bron: *Algemeen Dagblad van 4 januari 2003*

- 1p ● 25 Welke politieke partij hoort in tekst 17 op de puntjes te staan?
- A de LPF
  - B de SGP
  - C de SP
  - D het CDA

tekst 18

Voorproefje Kamerverkiezingen bij Isendoorn

De schooljeugd is goed voorbereid op haar toekomstige burgerplicht. Dat bleek gisteren tijdens de scholierenverkiezingen in het Isendoorn College in Warnsveld. Drommen scholieren trokken naar het stembureau dat in één van de lokalen was ingericht.

De voorbereidingen op school waren erop gericht een duidelijk inzicht te geven in de ideeën van de politieke partijen. De docent maatschappijleer: "We hadden maandag alle jongerenorganisaties van de in de Kamer vertegenwoordigde partijen uitgenodigd om zich hier te presenteren en dat was een groot succes."

naar: *Gelders Dagblad van 9 januari 2003*

- 1p ● 26 Politieke partijen hebben een aantal taken in de politiek. Welke taak hebben de politieke partijen op het Isendoorn College uitgeoefend?
- A Ze hebben de scholieren geïnformeerd over het overheidsbeleid.
  - B Ze hebben de scholieren stemrecht gegeven.
  - C Ze hebben hun partijprogramma's onder de aandacht gebracht.
  - D Ze hebben mensen geleverd voor politieke functies.

tekst 19

Kamer heeft twijfels over informatie staatssecretaris

PvdA, CDA en D66 betwijfelen of staatssecretaris De Vries (Verkeer en Waterstaat) de Tweede Kamer juiste en volledige informatie heeft gegeven over de verdeling van frequenties onder commerciële radiozenders. Vertegenwoordigers van de zendermaatschappijen Nozema en Broadcast Partners lieten donderdag weten dat ze binnenskamers De Vries in maart onomwonden hebben gewaarschuwd dat het onhaalbaar zou zijn, dat de zenders aan het eind van dit jaar op hun nieuwe frequenties zouden kunnen uitzenden. Zij hebben toen op uitstel aangedrongen.

bron: de Volkskrant van 2 oktober 2001

- 1p ● 27 Op welke manier hebben de vertegenwoordigers van de zendermaatschappijen invloed uitgeoefend?
- A Zij hebben gedemonstreerd tegen de staatssecretaris.
  - B Zij hebben gelobbyd bij de staatssecretaris.
  - C Zij hebben informatie gevraagd bij de leden van de Tweede Kamer.
  - D Zij hebben deelgenomen aan een adviesorgaan van de regering.

tekst 20

Diederik Samson vertelt:

“Toen Wouter Bos mij in 2001 vroeg of ik voor de PvdA in het parlement wilde gaan zitten, aarzelde ik. Ik was campagneleider bij Greenpeace en maakte dus juist mijn beroep van buitenparlementaire actie. Ik was ook geen lid van een politieke partij, want dat zou mijn onafhankelijkheid als actievoerder kunnen aantasten. Toch heb ik de overstap naar de politiek gewaagd. Actiegroepen en politici hebben elkaar immers nodig om dingen te veranderen.”

bron: de Tweede Kamer een uitgave van het Instituut voor Publiek en Politiek Amsterdam

- 2p ○ 28 → Welke twee mogelijkheden van individuele burgers om invloed uit te oefenen op de politieke besluitvorming herken je in tekst 20?
- 2p ○ 29 *Zie de laatste zin van tekst 20.*
→ Noem een taak van actiegroepen en een taak van politici.

tekst 21

... wil compensatie ziekenfondspremie

... wil dat het kabinet de verhoging van de premie voor het ziekenfonds vergoedt. De fractieleider van ... wil minister De Geus (Volksgezondheid) dinsdag daarover tijdens het vragenuurtje van de Tweede Kamer aan de tand voelen.

Volgend jaar wordt de ziekenfondspremie naar ongeveer 360 euro per verzekerde per jaar verhoogd. Dat is een verdubbeling van de huidige premie. Vooral mensen met lagere inkomens zouden daardoor worden getroffen.

naar: *De Telegraaf van 2 januari 2003*

- 1p ● 30 Welke politieke partij hoort in tekst 21 op de puntjes te staan?
- A het CDA
  - B de PvdA
  - C de VVD

tekst 22

Werken op zondag

Sommige CAO's geven een verplichting aan om te werken op zondag. Ook hier zullen sommige christenen een beroep doen op de godsdienstvrijheid. De godsdienstvrijheid van de werknemer moet wel een rol spelen, maar zal niet doorslaggevend zijn. Een werkgever moet zijn zaak wel draaiende kunnen

5 houden. De politieke partijen zijn het nog niet met elkaar eens over de zondagsrust. Van de VVD is bekend dat zij eigenlijk helemaal af wil van de Winkeltijdenwet. Die wet gaat uit van het principe dat winkels en bedrijven op zondag gesloten zijn. Het VVD-Kamerlid Blok heeft er nooit een geheim van gemaakt dat hij toe wil naar een situatie waarin winkels en bedrijven zelf

10 kunnen beslissen wanneer ze open zijn en wanneer gesloten. De PvdA hecht aan de verplichte rustdag, die overigens ook in internationale verdragen is vastgelegd. De VVD ging het gesprek met de PvdA aan. Het resultaat was een conceptwetsvoorstel dat de verplichte vrije dag in ere laat, maar niet de

15 zondag. Niet iedereen in de PvdA is blij met het voorlopige wetsvoorstel. De PvdA-ers uit de vakbondshoek geven niet zo graag de collectieve voorzieningen op zoals de rustmomenten en de rustdag.

naar: *Handschrift uitgave 4, het politiek magazine van de ChristenUnie van 27 april 2001*

- 1p ○ 31 Het tot standkomen van beleid is vaak het gevolg van een compromis.
→ In welke regels in tekst 22 herken je een compromis?

tekst 23

CBP kraakt plannen voor identificatieplicht

Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) kraakt het plan om een algemene identificatieplicht voor iedereen vanaf twaalf jaar in te voeren. (..) De bevoegdheid van de politie om iedereen ten allen tijde zich te laten legitimeren is volgens het college een inbreuk op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

naar: Reformatorisch Dagblad van 13 februari 2003

- 1p ● **32** Waarom is het CBP tegen het plan voor een algemene identificatieplicht (zie tekst 23)? Het CBP vindt dat
- A** de overheid een grondrecht schendt.
  - B** het besluitvormingsproces nog niet is afgerond.
  - C** het plan in strijd is met de parlementaire democratie.

ANALYSE MAATSCHAPPELIJK VRAAGSTUK: DE MONARCHIE

tekst 24

tekst 25

Kroonprins populairder dan Beatrix

Van onze verslaggevers
Amsterdam

Kroonprins Willem-Alexander is populairder dan koningin Beatrix. Dat blijkt uit verschillende enquêtes.

Het koningshuis is in zijn geheel nauwelijks in aanzien gedaald door de affaire Margaritha. Het onderzoeksinstituut NIPO meldt dat 86 procent van de Nederlanders hecht aan een monarchie.

Overigens meldde het RTL-Nieuws gisteravond op gezag van Bureau Intomart dat een groot deel van de bevolking (40 procent) vindt dat de macht van de koningin moet worden ingeperkt en juist een puur ceremonieel karakter moet hebben.

Ons Koningshuis: een reactie

Geweldig hoor, dat stukje van Theo van Gogh. De spreekbuis van antimonarchistisch Nederland heeft gesproken. Blijf maar lekker dromen van die republiek van jullie. Bah, dat afgeven op het Huis van Oranje ook altijd. Heerlijk! Wees blij dat er een onpartijdig staatshoofd is en dat we niet steeds te maken hebben met die vreselijke partijpolitiek.

De Nederlandse koning(in) is de constante factor in de politiek en zorgt ervoor dat niet de politieke partijen de formateur (minister-president) aanstellen, maar dat de koning(in) dat doet.

De koningin behoudt de eenheid van Volk en Regering. Een zware, maar wel heel belangrijke taak!

LEVE HET VADERLAND!
LEVE DE KONINGIN!

naar: de Volkskrant van 1 mei 2003

naar: Jurgen, prikbord van Maxisima.pagina.nl Jurgen

tekst 26

Tegenstanders

...De tegenstanders van de monarchie hebben zich een tijdje stilgehouden. Op 11 september 1996 werd het Republikeins Genootschap opgericht om de discussie te bevorderen over de Nederlandse staatsvorm. Thans is het (Republikeins Genootschap) uitgegroeid tot een club van honderd leden. Het is een gemengd gezelschap van kamerlid tot journalist dat wel degelijk de discussie over onze staatsvorm probeert aan te wakkeren. Op zichzelf is dat gelukt. Maar het is een moeilijke discussie, er is amper een politicus die het aandurft erover te beginnen. Iedere politicus is bang dat hij door de kiezer wordt afgestraft als hij het onderwerp aankaart.

naar: de Volkskrant van 2 februari 2002

- 2p ○ 33 Het Republikeins Genootschap wil in de toekomst in Nederland een republiek als staatsvorm en geen monarchie.
- Is het bestaan van de monarchie in Nederland volgens de teksten 24 tot en met 26 een politiek probleem?
- Geef twee argumenten bij je antwoord. Verwijs per argument naar één van de teksten.

foto 1

Eedaflegging van Koningin Beatrix op 30 april 1980

- 2p ○ 34 Het vraagstuk 'de toekomst van de monarchie' kun je onderzoeken met behulp van de verschillende invalshoeken van maatschappijleer. Eén van die invalshoeken is de politiek-juridische invalshoek. Toepassing van deze invalshoek levert de volgende vraag op: Wat is het huidige beleid over dit vraagstuk?
- Formuleer een andere politiek-juridische vraag die van toepassing is op tekst 26.
- Geef ook een antwoord op deze vraag.

tekst 27

D66 wil macht staatshoofd beperken

D66-fractieleider De Graaf wil de macht van de opvolger van koningin Beatrix inperken. Hij stelt voor om het staatshoofd geen deel meer te laten uitmaken van de regering. Dat zei hij in een uitzending van het RTL-4-journaal.

De Graaf wil een meer ceremoniële rol voor het toekomstig staatshoofd. Dat betekent dat de nieuwe koning geen rol meer zal spelen bij de formatie van een nieuw kabinet. Ook stelde hij voor om het staatshoofd geen deel meer uit te laten maken van de regering.

naar: de republiek van oranje; Trouw Dossier NL nr. 1, september 2000

- 2p ○ **35** D66-leider De Graaf wil dat de politieke macht van de koning(in) in Nederland moet worden ingeperkt. De koningin heeft macht omdat ze in ons staatsbestel een aantal taken heeft.
→ Noem uit de teksten 24 tot en met 27 twee taken die de koningin heeft waardoor ze politieke macht kan uitoefenen.
- 2p ○ **36** Mensen en groeperingen hebben de beschikking over verschillende machtsmiddelen om invloed uit te oefenen op de politieke besluitvorming. Machtsmiddelen zijn onder andere positie, deskundigheid, vaardigheden, geld en aantal.
→ Over welke van bovengenoemde machtsmiddelen beschikt de koningin? Noem er twee en geef een reden waarom de koningin over elk machtsmiddel beschikt.
- 1p ● **37** Maar in ons staatsbestel heeft de koningin officieel (volgens de Grondwet) geen politieke macht.
Wat betekent deze zin?
Deze zin betekent dat in de Grondwet staat dat
A de koningin het hoofd is van de koninklijke familie.
B het kabinet verantwoordelijk is voor wat de koningin zegt in het openbaar.
C het parlement de troonrede die de koningin uitspreekt, moet goedkeuren.
- 1p ● **38** Waarom is het standpunt van De Graaf in tekst 27 kenmerkend voor D66?
A D66 vindt het koningshuis een waarborg voor de democratie.
B D66 wil als liberale partij meer vrijheid voor het staatshoofd.
C D66 wil de politieke besluitvorming democratischer maken.

tekst 28

Storm over positie koningin

D66-fractie leider De Graaf is verbijsterd over de storm die is losgebarsten omdat hij de politieke macht van het staatshoofd wil inperken. Er kwamen emotionele reacties: van fel afwijzend (CDA, VVD) tot razend enthousiast (SP, GroenLinks). Bij de PvdA zijn de reacties afwijzend, maar genuanceerder. De fractieleden van de PvdA zijn wel voor een debat over de bevoegdheden van de koningin. De GPV (nu ChristenUnie) noemde de voorstellen van De Graaf 'onfatsoenlijk'. "Laat D66 dan zeggen dat deze partij een republiek wil."

naar: de republiek van oranje; Trouw Dossier NL nr. 1, september 2000

- 2p ○ **39** Naar aanleiding van tekst 28 kun je een aantal conclusies trekken. Hieronder staan twee conclusies:
- 1 Rechtse partijen zijn meer voor handhaving van de huidige monarchie dan linkse partijen.
  - 2 Confessionele partijen zijn het eens met de voorstellen van De Graaf.
- Welke conclusie is of welke conclusies zijn juist?
Doe het zo:
Conclusie 1 is ... .
Conclusie 2 is ... .
- 1p ● **40** Niet elke informatiebron is even objectief. Vergelijk de teksten 24 tot en met 28. Welke tekst is het minst objectief?
- A tekst 24
  - B tekst 25
  - C tekst 26
  - D tekst 27
  - E tekst 28

foto 2

bron: *Algemeen Dagblad van 2 februari 2002*

tekst 29

Huwelijk

Het huwelijk van kroonprins Willem-Alexander en Máxima Zorreguieta zette de politiek voor een groot probleem. De vader van Máxima bleek een belangrijke functie vervuld te hebben in de regering van de Argentijnse dictator Videla. Tijdens het bewind van deze dictator werden de mensenrechten veelvuldig geschonden. Op grond hiervan eisten veel maatschappelijke groeperingen (onder andere Steun aan Argentijnse Moeders), maar ook individuele mensen dat het huwelijk geen doorgang zou vinden. Om voor troonopvolging in aanmerking te komen moet het parlement toestemming geven voor het huwelijk. Het parlement heeft toestemming voor het huwelijk gegeven, maar tevens werd besloten dat de vader van Máxima niet bij het huwelijk aanwezig mocht zijn.

naar: *het Jeugdjournaal van 27 januari 2002*

1p ● 41 Het politieke besluitvormingsproces kent verschillende fasen:

- 1 het (h)erkennen van problemen, wensen of behoeften
- 2 het vergelijken of afwegen van wensen of behoeften
- 3 de besluitvormingsfase
- 4 het uitvoeren van besluiten

Welke fasen van het politieke besluitvormingsproces herken je in tekst 29?

- A fase 1 en 2
- B fase 2 en 3
- C fase 3 en 4

cartoon 2

bron: ZAK, de Volkskrant van 2 februari 2002

De man aan de bar zegt: "Wèlk huwelijk? Ik ben wel lid van het Nederlandse volk maar weet daarom niet alles."

- 2p ○ 42 Hoewel de media enorm veel aandacht aan het huwelijk van kroonprins Willem-Alexander en Máxima besteedden, blijkt niet iedereen er evenveel aandacht voor te hebben.
→ Leg met de begrippen 'referentiekader' en 'selectieve-perceptie' uit hoe het komt dat de man in cartoon 2 tot zijn uitspraak kan komen.

cartoon 3

bron: Jos Collignon, de Volkskrant van 2 februari 2002

Máxima: "Niet gelijk kijken, we worden gestalkt."

- 2p ○ 43 Zoals je in cartoon 3 kunt zien, ging het huwelijk van kroonprins Willem-Alexander en Máxima niet onopgemerkt voorbij.
→ Geef twee argumenten waarom de media zo veel aandacht aan het huwelijk besteedden.

- 2p   **O 44**   Zoals je in de verschillende teksten kunt lezen zijn er voor- en tegenstanders van veranderingen van de huidige monarchie (staatsvorm met koningin als staatshoofd en een aantal bevoegdheden). Ook zijn er tegenstanders van een monarchie als staatsvorm. Zij willen graag een republiek.
- Beargumenteer je eigen mening over dit vraagstuk. Gebruik in je antwoord kenmerken van de democratische rechtsstaat en/of de taken van de koningin.
Gebruik 30 tot 40 woorden om je mening te verwoorden.